

Katowice, 17 lutego 2015r.

Prof. dr hab. Wacław Wojciechowski
Katedra Zoologii
Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
Uniwersytet Śląski
40-007 Katowice
ul. Bankowa 9

Recenzja

**osiągnięcia habilitacyjnego „Acerentomidae (Protura) północno-wschodniej Palearktyki:
znaczenie filogenetyczne cech morfologicznych”
i ocena dorobku naukowego dr Yuliy Shrubovych
w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk biologicznych, w dyscyplinie biologia**

Dokument ten został przygotowany zgodnie z „Ustawą o stopniach naukowych i tytule ....” i z uwzględnieniem dokonywanych w następstwie zmian, „Rozporządzeniem MNiSW z 01.09.2011 r. dotyczącym kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196) oraz o przesłanego przez Sekretarz Komisji Habilitacyjnej kompletu dokumentów odnoszących się do całokształtu dorobku naukowego dr Yuliy Shrubovych.

Habilitantka ukończyła studia wyższe na Wydziale Biologii Państwowego Uniwersytetu im. I. Franko we Lwowie w 1996 roku, a następnie uzyskała zatrudnienie w Państwowym Muzeum Przyrodniczym Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w 1997 jako specjalista, zaś od 2000 roku pracuje na stanowisku odpowiadającym asystentowi a od 2002 adiunktowi.

Pani Yuliya Shrubovych 9 października 2002 roku uzyskała „ dyplom kandydata nauk biologicznych ze specjalnością ekologia” DK Nr 0163307 nadany przez Wyższą Komisję Atestacyjną Ukrainy, na podstawie decyzji Specjalistycznej Rady Naukowej Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. J. Fedkowycza i pracy „Forming of soil springtail populations (Collembola) of urban ecosystems in Lviv” (w j. ukraińskim ze streszczeniem w j. angielskim), który na podstawie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy [(o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i

równoważności stopni i tytułów naukowych obowiązującej od 20.06.2006 r.) **jest odpowiednikiem stopnia doktora nauk biologicznych** (Dz. U. 1975 r., nr 4, poz.14 i 15)].

Zainteresowania naukowe habilitantki skoncentrowane są na morfologii, faunistyce, taksonomii, systematyce, chorologii i filogenezie Protura - sześcionogów wewnątrznoszczękich z nadgromady Hexapoda (Arthropoda; Atelocerata) oraz ekologii Collembola należących do tej samej nadgromady.

Zgodnie z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego na podstawie Art. 16. Ust. 2. „Ustawy o stopniach naukowych ....” dr Yuliya Shrubovych jako swoje najważniejsze osiągnięcie (stanowiące odpowiednik rozprawy habilitacyjnej) uznała monotematyczny cykl sześciu publikacji, który nazwała „Acerentomidae (Protura) północno-wschodniej Palearktyki: znaczenie filogenetyczne cech morfologicznych”. Publikacje te ukazały się w dwóch indeksowanych czasopismach naukowych przez Journal Citation Reports (dwie w „Annals of the Entomological Society of America” i cztery w „Zootaxa”), których łączny Impact Factor wynosi **5,967** i zgodnie z punktacją MNiSzW uzyskuje w sumie **130 pkt.** Należy dodać, że w tym cyklu są trzy prace jedyne autorstwa habilitantki i trzy z jednym, dwoma i trzema współautorami, uznanymi specjalistami w zakresie nadgromady Hexapoda z udziałem nieprzekraczającym 10 lub 15% w ich przygotowaniu (potwierdzone pisemnie w oświadczeniach). Trzeba również zauważyć, że udział tej miary specjalistów, jest sukcesem autorki i dodatkowym potwierdzeniem istoty znaczenia nowo opisywanych taksonów oraz nowych cech już znanych taksonów (rewizji, redeskrypcji), czy opracowanych kluczy.

Za najważniejsze osiągnięcie tego cyklu publikacji autorka uznała filogenezę północno-wschodnich, azjatyckich przedstawicieli rodziny Acerentomidae (Protura) w oparciu o znacząco wzbogacony przez siebie kompleks nowo opisanych cech. łącznie, po przeprowadzeniu oceny ich przydatności (ważenie) do analizy kladystycznej, dr Shrubovych zakwalifikowała 67 cech morfologicznych u 31 gatunków Acerentomidae i 4 - grupy zewnętrznej. Wyniki tej analizy potwierdziły monofiletyczny charakter tej rodziny z dwoma liniami filogenetycznymi (jedna – nieliczna w gatunki (2 z 2 rodzajów) - z procesem redukcji cech morfologicznych: chetotaksji odwłoka i głaszczka wargowego; druga (27 gatunków) - wykazująca progresywny rozwój – zwiększenie między innymi liczby szczecinek na wszystkich tagmach ciała). Ta analiza (praca 1) jest oparta o szeroką bazę cech Acerentomidae prezentowaną w pozostałych pracach ocenianego cyklu (2- 6), zawierające deskrypcje nowych taksonów, rewizje taksonomiczne i redeskrypcje na poziomie gatunkowym i rodzajowym.

Mogę zatem stwierdzić, że zarówno zakres tematyczny, jak i zwartość merytoryczna tego cyklu publikacji prezentuje wysoki poziom naukowy całkowicie spełniając warunki zawarte w art.16 ust.2 „Ustawy o stopniach naukowych...” i bez zastrzeżeń może być uznany za pracę habilitacyjną, wyczerpującą wszystkie wymagania ustawowe.

Ocena pozostałych osiągnięć dorobku habilitantki zgodnie z kryteriami „Rozporządzenia MNiSzW z dnia 1.09.2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego” Dz. U. Nr 196).

1. *Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR);*

Pani dr Yuliya Shrubovych jest autorką lub współautorką **57** publikacji naukowych, spośród których **11** (tylko **dwie** współautorskie) opublikowała przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora nauk przyrodniczych. Wśród tych 11 prac poświęconych taksonomii i ekologii skoczogonków Collembola jest **9** opublikowanych w języku ukraińskim ze streszczeniami w j. angielskim i rosyjskim (B24; praca doktorska, 26 i 28-34) i **dwie** w j. angielskim (B25 i 27). Te prace, zgodnie z cytowanym „Rozporządzeniem ....” choć ważne, bo stanowiące punkt odniesienia w stosunku do dorobku uzyskanego po doktoracie, w ogólnej ocenie uwzględniane nie będą.

Zatem w ocenie dorobku naukowego habilitantki jest autorka lub współautorka **40 oryginalnych artykułów naukowych** (wyłączono cykl habilitacyjny – **6 publikacji**), wśród których **17** (A1 -17) opublikowanych w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports z łącznym Impact Factorem **20,467** i punktacją MNiSzW – **405 pkt** (40pkt 1 praca, 35 – 1, 25 – 6 i 20 – 9).

2. *Udzielone patenty międzynarodowe lub krajowe, wynalazki, wzory użytkowe i przemysłowe, które uzyskały ochronę i zostały wystawione na międzynarodowych lub krajowych wystawach lub targach;*

Habilitantka w tym zakresie nie ma osiągnięć (brak w dokumentacji danych), co jest całkowicie zrozumiałe zważywszy na jej specjalność naukową, czy recenzenta, zatem w zgodzie z „Rozporządzeniem...” punkt ten podlega ocenie, ale nie będzie brany pod uwagę przy końcowej ocenie tego dorobku.

3. *Autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych znajdujących się na liście MNiSzW dla danego obszaru wiedzy;*

Pani dr Yuliya Shrubovych po uzyskaniu stopnia doktora jest autorką **10** i współautorką **13** publikacji, spośród których **5** opublikowała w najbardziej uznanych czasopismach polskich: Polskie Pismo Entomologiczne - 1, Genus - 2 i Acta Zoologica Cracoviensia – 2; dla których Ministerstwo NiSzW przyznało odpowiednio 8, 9 i 10 (łącznie **47 punktów**). Ponadto **1** rozdział w monografii anglojęzycznej oraz w czasopismach: Invertebrate Zoology, Russian Entomological Journal oraz **14** prac w j. ukraińskim w czasopismach uniwersyteckich i Akademii Nauk Ukrainy.

4. *Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się na liście MNI SzW dla danego obszaru wiedzy;*

W tym zakresie habilitantka opublikowała **22 artykuły i doniesienia naukowe** w akademijnych i uniwersyteckich wydawnictwach na Ukrainie; „Arthropoda the Nature Reserve Roztochia – **3 publikacje** (B4 -5 i 33); Proceedings of State Natural History Museum of Ukraine – **8** (B 9, 13, 15-18, 22-23); Vestnik of Uzhorod University, s. biology – **3** (B 3, 21, 25, 28); Visnyk of Lviv University, s. geography – **1** (B 32); Scientific collections of the State Natural History Museum of Ukraine – **4 doniesienia** (B 10, 19, 29-30) oraz 3 artykuły naukowe w **czasopismach zagranicznych**: Invertebrate Zoology – **1** (B 8); Russian Entomological Journal – **1** (B 14); Siri Scientific Press, Manchester – **1** (B 1), Protura of the Seychelles Islands In: Gerlach J. (Ed.).

5. *Sumaryczny Impact Factor publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania;*

Sumaryczny Impact Factor dorobku naukowego dr Y. Shrubovych według listy Journal Citation Reports (JCR) wynosi **26,434** (wg. Web of Science). Z łączną punktacją **582 punkty** (130=405+47). Biorąc pod uwagę specjalność naukową habilitantki należy taki wynik uznać za **całkowicie satysfakcjonujący** na obecnym etapie rozwoju naukowego.

Pragnę podkreślić fakt, że w dorobku dr Yuliy Shrubovych znajdujemy **dwie** prace o Impact Factor powyżej 2 (**2,106** i **3,733**), co przy tematyce związanej z taksonomią i klasyfikacją Hexapoda jest praktycznie prawie nieosiągalne !!

6. *Liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS) oraz indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science (WoS);*

Liczba cytowań publikacji habilitantki wg Web of Science wynosi **61** i należy ją uznać za zadowalającą biorąc pod uwagę fakt, że większość publikacji zwłaszcza z czasopism indeksowanych (**6 + 13 z 23** łącznie) ukazała się w **ostatnich 3 latach 2012 – 2014**.

Równie wysoko oceniam **Indeks Hirscha**, którego liczba wynosi **4** i oznacza, że publikacje autorki są znane specjalistom. Mijmy również świadomość, że nie jest to grupa stawonogów bardzo liczna i badana powszechnie w wielu ośrodkach świata. **Publikacje tego typu odnoszące się do większości grup zwierząt są zwykle cytowane (z pewnym opóźnieniem, przesunięciem w czasie) przez długie lata, bowiem ich treści nie dezaktualizują się tak szybko, jak w wielu innych dyscyplinach, zwłaszcza eksperymentalnych.**

7. *Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach; międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność odpowiednio naukową;*

Dr Yuliya Shrubovych w latach **2009 – 2013 kierowała** projektem N N303 0683 34 „Protura Wschodniej Palearktyki” finansowanym przez polskie MNiSzW i jak należy sądzić, że przyczynił się do realizacji osiągnięcia habilitacyjnego (monotematyczny cykl 6 publikacji) I;

oraz

w latach 2004 – 2005 jako wykonawca w projekcie badawczym „Biological and chemical control of surface water condition in Lviv City as the basis of monitoring of aquatic ecosystems in urban environment” finansowanym przez ukraińskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Kandydatka do stopnia naukowego doktora habilitowanego była 3 – krotnie wyróżniona trzykrotnie stypendiami i raz dyplomem:

stypendium Prezydium Akademii Nauk Ukrainy dla młodych naukowców w latach 2002 – 2004,

stypendium Wojewody Lwowskiego obwodu dla młodych naukowców Ukrainy w okresie wrzesień 2002 – czerwiec 2003,

oraz **stypendium** Kasy im. Mianowskich (Polska) dla naukowców zagranicznych – czerwiec 2006;

dyplom najlepszego młodego naukowca przyznany w 2003 roku przez Narodowe Muzeum Przyrodnicze Akademii Nauk we Lwowie.

8. *Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych;*

Pani dr Y. Shrubovych brała aktywny udział w **23** międzynarodowych (Austria, Białoruś, Czechy, Niemcy, Portugalia, Rosja Włochy) i krajowych (Ukraina) konferencjach naukowych z komunikatami, na których wygłosiła 18 referatów i przedstawiła dwa postery oraz przedstawiła **5** referatów na corocznej międzynarodowej konferencji w Uzhorodzie (Ukraina) w latach 2010 – 2014. Bardzo wysoko oceniam tę działalność habilitantki, bowiem służy nie tylko popularyzacji swoich badań, wymianie doświadczeń ale również nawiązywaniu kontaktów naukowych i owocnej współpracy.

Ocena w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej.

1. *Uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych;*

Uczestnictwo w tego rodzaju programach dr Shrubovych realizuje przez **koordynację prac grupy PROTURA** w programie „Fauna Europea” począwszy od roku 2009 i nadal, choć już bez finansowania przez Komisję Europejską (finansowanie było w latach 2000-2004).

Udział ważny, bo aktualizujący i porządkujący wiedzę i klasyfikację Protura!

2. *Udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji;*

Habilitantka brała aktywny udział w konferencjach międzynarodowych i krajowych (**łącznie 28**) z **wyglaszaniem referatów i ich opublikowaniem w materiałach konferencyjnych** (zał. 4), co było przedmiotem oceny w punkcie 8 dorobku naukowego.

Brała również udział w pracach organizacyjnych międzynarodowej konferencji naukowej „The problems of research in evolution and chorology of biota`s taxonomic diversity” (Lwów. Ukraina, 2011), **pełniąc funkcję sekretarza organizacyjnego.**

3. *Otrzymane nagrody i wyróżnienia; udział w konsorcjach i sieciach badawczych; kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorstwami;*

Dr Y. Shrubovych otrzymała **dyplom najlepszego młodego naukowca** przyznany przez Narodowe Muzeum Przyrodnicze we Lwowie w 2003 roku.

Jak dotąd habilitantka nie brała udziału w konsorcjach i sieciach naukowych i nie kierowała projektami we współpracy z naukowcami z innych ośrodków krajowych i zagranicznych; nie jest prawdą, że Jej to nie dotyczy, jak pisze w dokumentacji swojej aplikacji. Recenzent jest przekonany, że dowody takiej działalności pojawią się w kolejnym etapie awansu naukowego, a załączki takiej współpracy widzi w publikacjach współautorskich z uznanymi naukowcami jej dziedziny.

4. *Udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism;*

Fakt, że brak satysfakcjonujących danych autorki do zaznaczenia tego punktu, oczywiście nie oznacza, że Jej to nie dotyczy; jest przecież opiniodawcą dla wielu

czasopism, w większości indeksowanych a to prosta droga do udziału w tych gremiach, czego nie tylko życzę, ale i wieszczę.

5. *Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych;*

Dr Y. Shrubovych jest **członkiem** Ukraińskiego Towarzystwa Entomologicznego od 1999 roku i nadal oraz **członkiem zarządu** Towarzystwa Naukowego im. Tarasa Szewczenki od 1997 roku i nadal.

6. *Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki; opieka naukowa nad studentami; opieka naukowa nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego;*

W zakresie osiągnięć dydaktycznych i popularyzacji nauki brak jest danych poza „**nie dotyczy**” już nie chcę się zniecać nad habilitantką, ale chcę zachęcić aby w następnym etapie awansowym **dotyczyło**. Jedna i druga działalność jest nie tylko bardzo pożądana zawodowo i społecznie, ale przynosić może wiele korzyści zawodowych i osobistej satysfakcji.

W zakresie opieki naukowej nad studentami i doktorantami Kandydatka do stopnia naukowego doktora habilitowanego legitymuje się doświadczeniem przez nieformalne promotorstwo pomocnicze przy wykonywaniu eksperymentów w pracach doktorskich Yurijsa Tsalana i Katarzyny Goblyk wykonywanych w Narodowym Muzeum Przyrodniczym UAN we Lwowie związanych z analizą zoocenologiczną zgrupowań Collembola lasów zalewowych i innych środowisk doliny Zakarpackiej na Ukrainie.

7. *Staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich;*

Dr Yuliya Shrubovych odbywała staże naukowe w 8 ośrodkach naukowych uniwersyteckich i akademijnych Europy: w Czechach (10x 1 lub 2 tygodnie), w Austrii - 1 tydzień, podobnie we Francji, Portugalii i Włoszech, oraz w Rosji 3 (1 lub 2 tyg.) i Polsce -12 pobyty 1 lub 2 tyg. w Uniwersytecie Wrocławskim i Warszawskim.

Należy zauważyć, że jest do działalności wykraczająca ponad średnią krajową, a i uzyskane efekty naukowe w postaci osiągnięć publikacyjnych należy uznać za co najmniej dobre.

8. *Wykonywanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców;*

Brak jest danych odnośnie osiągnięć habilitantki w przedmiotowym zakresie.

9. *Udział w zespołach eksperckich i konkursowych;*

Pani dr Yuliya Shrubovych jest **członkiem Komisji do oceny prac biologia i ekologia** przygotowywanych w ramach „Małej Akademii Nauk” w Narodowym Uniwersytecie Lwowskim im. I. Franka oraz opiekunem pracy badawczej jednego uczestnika.

10. *Recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych;*

Pani dr Yuliya Shrubovych **zyskała uznanie eksperckie w zakresie problematyki badawczej stawonogów, co wyraża się powierzeniem Jej opiniowania 21 manuskryptów artykułów naukowych i 1 monografii** w sześciu czasopismach: Acta zoologia cracoviensia, Florida Entomologist, Proceedings of State Natural History Museum NAS, Soil Organisms, Zookeys i Zootaxa, w tym w większości indeksowanych.

Wniosek końcowy.

Sumując osiągnięcia kandydatki do stopnia doktora habilitowanego chcę stwierdzić, że **zarówno zakres tematyczny, jak i zawartość merytoryczna cyklu habilitacyjnego publikacji (habilitacja) całkowicie wypełnia warunki przedstawione w art.16. ust. 2 i może być uznany za spełniające wszystkie ustawowe wymagania.**

Pozostały **dorobek naukowy habilitantki spełnia w stopniu satysfakcjonującym wymagania** „Ustawy o stopniach i tytule...” i „Rozporządzenia MNiSzW .w sprawie kryteriów osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego” (Dz.U. Nr. 196).

Wniosek pani dr Yulyi Shrubovych o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk biologicznych w dyscyplinie biologia uważam za całkowicie uzasadniony i uprawniony. Biorąc pod uwagę moją wysoką ocenę wszystkich aspektów Jej działalności stanowczo go popieram.

Wacław Wojciechowski